

جزء بیست و هفتم

قیام مردم برای برپایی قسط و مبارزه برای نصرت خدا و ولی خدا

﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ﴾

سوره حدید، آیه ۲۵

ما پیامبرانمان را با دلیل‌های روشن فرستادیم. همچنین،
کتاب‌های آسمانی را فرستادیم و دین را که معیار سنجش
است تا مردم قیام به عدالت کنند. و آهن را (که در ساختن
تجهیزات نظامی و غیرنظامی به دردمی خورد)، آفریدیم.

سُورَةُ الْحَدِيدِ

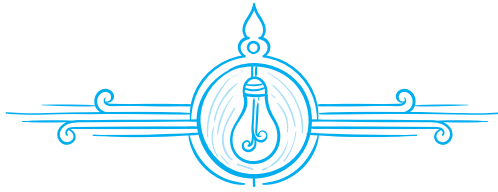
لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ
 وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ
 بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ
 بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ ﴿٢٥﴾ وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ
 وَجَعَلْنَا فِي ذُرِّيَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ مُهْتَدٍ
 وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٦﴾ ثُمَّ قَفَّيْنَا عَلَىٰ آثَرِهِمْ
 بِرُسُلِنَا وَقَفَّيْنَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنجِيلَ وَجَعَلْنَا
 فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهَابِنَاءَ
 أَتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَا عَلَيْهَا إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللَّهِ
 فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ
 وَكَثِيرٌ مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٢٧﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ
 وَءَامِنُوا بِرَسُولِهِ يُؤْتِكُمْ كِفْلَيْنِ مِنْ رَّحْمَتِهِ وَيَجْعَلْ لَكُمْ نُورًا
 تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرْ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ ﴿٢٨﴾ لَعَلَّ يَعْلَمَ
 أَهْلَ الْكِتَابِ الْأَقْدَرُونَ عَلَىٰ شَيْءٍ مِنَ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ
 الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ ﴿٢٩﴾

تلاوت آیه

مدرسه حفظ

بیانی از آیه شریفه

خداوند متعال در آیه ۲۵ سوره مبارکه حدید، به فلسفه فرستادن انبیای الهی علیهم السلام اشاره کرده و دلیل اصلی نبوت و فرستادن معجزات و ارسال کتاب‌های آسمانی و شرایع الهی را به میدان آوردن مردم برای برپایی عدالت عنوان فرموده است.

اگر به پا داشتن عدالت این اندازه مهم است، ایستادگی در برابر مفسدان و ظالمان نیز مهم است و اساساً برپایی عدالت بدون مقاومت در برابر مخالفان عدالت امکان ندارد. از همین رو، می‌توان گفت فلسفه ارسال رسل و انزال کتب ساختن امتی مقاوم در برابر ظلم ظالمان و زیاده‌خواهی مستکبران است. براین اساس، می‌توان در مقام ارزش‌گذاری ملت‌ها به این نکته اشاره کرد که هر ملتی که بیش از دیگران در صدد برپایی عدالت باشد و در برابر ظلم و ستم بایستد، بیش از دیگران از تعالیم انبیای الهی علیهم السلام بهره‌مند می‌شود و آن را سرمشق خود قرار می‌دهد و در مقابل، هر ملتی که از برپایی عدالت شانه خالی کند و در برابر ظالمان و مستکبران مقاومت کمتری از خود نشان دهد، از تعالیم انبیای الهی علیهم السلام دورتر و کم‌بهره‌تر است. ملت ایران در سال‌های گذشته به خصوص در سال‌های اخیر و پس از انقلاب اسلامی نشان داده که ادامه‌دهنده راه انبیای الهی علیهم السلام است و توانسته است به تعالیم آنان جامه عمل بپوشاند. پیشگامی آنان در مبارزه با استکبار جهانی به خصوص مبارزه با رژیم صهیونیستی در سال‌های اخیر، نمونه‌ای از عدالت‌طلبی ملت ایران است و حضور پرشور در راه‌پیمایی روز

قدس نیز جلوه‌ای دیگر از این روحیه ظلم‌ستیزی به شمار می‌رود. اگر امت‌ها به تعالیم انبیای الهی علیهم‌السلام توجه کنند و اگر پیروان انبیای الهی علیهم‌السلام اهل قیام بالقسط باشند، دیگر شاهد این فجایع بزرگ در میان مسلمانان مظلوم فلسطین و لبنان نخواهیم بود و امت اسلام برترین قدرت روی زمین خواهد شد.

در آینه آیات کریمه قرآن

- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءَ لِلَّهِ وَلَوْ عَلَىٰ أَنْفُسِكُمْ أَوِ الْوَالِدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَىٰ بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا الْهَوَىٰ أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلَوُّوا أَوْ نَعَرْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا»^۱.
- «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونُوا قَوَّامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقِسْطِ وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَاَنًا قَوْمٌ عَلَىٰ آلَا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَىٰ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ»^۲.
- «قُلْ أَمْرٌ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ»^۳.

۱. سوره مبارکه نساء، آیه ۱۳۵: «ای اهل ایمان، [همواره در همه امور زندگی] قیام‌کننده به عدل و گواهی‌دهنده برای خدا باشید؛ هرچند به زیان خود یا پدر و مادر یا خویشانتان باشد. اگر [یکی از دو طرف نزاع] توانگر یا فقیر باشد، [بالحاظ کردن وضع آنان، برخلاف خدا گواهی ندهید؛ زیرا] خدا به حمایت از آنان و رعایت حالشان سزاوارتر است. پس، [در هنگام گواهی دادن] از هوای نفس پیروی نکنید تا از حق منحرف شوید و اگر زبانتان را [به سوی گواهی ناحق و دروغ] بیچنانید یا از گواهی دادن روی برتابید، یقیناً خدا همواره به آنچه انجام می‌دهید آگاه است.»
۲. سوره مبارکه مائده، آیه ۸: «ای اهل ایمان، همواره [در همه امور] قیام‌کننده برای خدا و گواهان به عدل و داد باشید؛ و نباید دشمنی با گروهی شما را بر آن دارد که عدالت نورزید. عدالت کنید که آن به پرهیزکاری نزدیک‌تر است و از خدا پروا کنید؛ زیرا خدا به آنچه انجام می‌دهید آگاه است.»
۳. سوره مبارکه اعراف، آیه ۲۹: «(بگو پروردگرم به میانه‌روی [در همه امور و به اجتناب

- «إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَأْمُرُونَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ»^۱.
- «وَكَايْنٍ مِنْ نَبِيِّ قَاتَلْ مَعَهُ رَبِّيُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعُفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ»^۲.
- «أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُدْخَلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ مَسْتَهْتُمُ الْأَسَاءِ وَالضَّرَاءِ وَزُلْزِلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَى نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ»^۳.
- «كُنِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»^۴.

- از افراط و تفریط [فرمان داده و] امر فرموده] در هر مسجدی [به هنگام عبادت] روی [دل] خود را [آن گونه] متوجه خدا کنید [که از هر چیزی غیر او مُنقطع شود]، و او را درحالی که ایمان و عبادت را برای وی از هرگونه شرکی خالص می کنید بخوانید؛ همان گونه که شما را آفرید. [پس از مرگ، به او] باز می گردید.
۱. سوره مبارکه آل عمران، آیه ۲۱: «کسانی که پیوسته به آیات خدا کفر می ورزند و همواره پیامبران را به ناحق می کشند و از مردم کسانی را که امر به عدالت می کنند به قتل می رسانند، آنان را به عذابی دردناک بشارت ده.»
 ۲. سوره مبارکه آل عمران، آیه ۱۴۶: «انبوهی دانشمندان الهی مسلک [و کاملان در دین] به همراه آنان جنگیدند. پس، در برابر آسیب هایی که در راه خدا به آنان رسید سستی نکردند و ناتوان نشدند و [در برابر دشمن] سر تسلیم و فروتنی فرود نیاوردند؛ و خدا شکیبایان را دوست دارد.»
 ۳. سوره مبارکه بقره، آیه ۲۱۴: «یا پنداشته اید درحالی که هنوز حادثه هایی مانند حوادث گذشتگان شما را نیامده است، وارد بهشت می شوید؟ به آنان سختی ها و آسیب هایی رسید و چنان متزلزل و مضطرب شدند که پیامبر و کسانی که با او ایمان آورده بودند [در مقام دعا و درخواست یاری] می گفتند: یاری خدا چه زمانی است؟ [به آنان گفتیم:] آگاه باشید یقیناً یاری خدا نزدیک است.»
 ۴. سوره مبارکه بقره، آیه ۲۱۶: «جنگ [با دشمن] بر شما مقرر و لازم شده و حال آنکه برایتان ناخوشایند است؛ و بسا چیزی را خوش ندارید و آن برای شما خیر است، و بسا چیزی را دوست دارید و آن برای شما بد است؛ و خدا [مصلحت شما را در همه امور] می داند و شما نمی دانید.»

- امام صادق علیه السلام: الْعَامِلُ بِالظُّلْمِ وَالْمُعِينُ لَهُ وَالرَّاضِي بِهِ شُرَكَاءُ ثَلَاثَتَهُمْ^۱.
- امام صادق علیه السلام: مَنْ عَذَرَ ظَالِمًا يَظْلِمُهُ سَلَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَنْ يَظْلِمُهُ فَإِنَّ دَعَا لَمْ يَسْتَجِبْ لَهُ وَلَمْ يَأْجُرْهُ اللَّهُ عَلَى ظُلَامَتِهِ^۲.
- امام صادق علیه السلام: وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُعِينُوا عَلَى مُسْلِمٍ مَظْلُومٍ فَيَدْعُوَ عَلَيْكُمْ فَيَسْتَجَابَ لَهُ فِيكُمْ فَإِنَّ أَبَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ إِنَّ دَعْوَةَ الْمُسْلِمِ الْمَظْلُومِ مُسْتَجَابَةٌ وَلِيُعِنَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَإِنَّ أَبَانَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ يَقُولُ إِنَّ مَعُونَةَ الْمُسْلِمِ خَيْرٌ وَأَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ صِيَامِ شَهْرٍ وَاعْتِكَافِهِ فِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ^۳.
- امام علی علیه السلام: لِلظَّالِمِ مِنَ الرِّجَالِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ يَظْلِمُ مَنْ فَوْقَهُ بِالْمَعْصِيَةِ وَمَنْ دُونَهُ بِالْعَلْبَةِ وَيُظَاهِرُ الْقَوْمَ الظَّالِمَةَ^۴.
- سلیمان الجعفری: قُلْتُ لِأَبِي الْحَسَنِ الرِّضَا علیه السلام مَا تَقُولُ فِي أَعْمَالِ السُّلْطَانِ فَقَالَ يَا سُلَيْمَانُ الدُّخُولُ فِي أَعْمَالِهِمْ وَالْعَوْنُ لَهُمْ وَالسَّعْيُ

۱. کلینی، الکافی، ج ۲، ص ۳۳۳: «ستمکار و کمک‌کار او و آن‌که به ستم او راضی باشد هر سه آنان در ستم شریک‌اند.»
۲. همان، ص ۳۳۴: «هر که برای ستم ستمکاری عذر بتراشد، خدا ظالمی را بر او مسلط کند و اگر دعا کند، برای او مستجاب نشود، و خدا در برابر ستمی که به او شده است به او ثوابی ندهد.»
۳. حر العاملی، وسائل الشیعه، ج ۱۶، ص ۵۶: «ببرهیزید از کمک کردن بر ضد مسلمان مظلومی که بر شما نفرین کند و دعایش درباره شما مستجاب شود. همانا پدرمان، رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، می‌فرمودند: دعای مسلمان ستم‌شده پذیرفته شود؛ و باید شما به همدیگر کمک کنید. همانا پدرمان، رسول خدا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، فرمودند: کمک کردن به مسلمان از نظر پادشاه بهتر از یک ماه روزه گرفتن، و بهتر از اعتکاف کردن در مسجد الحرام است.»
۴. نهج البلاغه، خطبه ۳۵: «مردم ستمکار را سه نشانه است: به مافوقش با سرپیچی و به زیردستش با قهر و غلبه ستم می‌کند و از ستمگران پشتیبانی می‌کند.»

فِي حَوَائِجِهِمْ عَدِيلُ الْكُفْرِ وَالنَّظَرُ إِلَيْهِمْ عَلَى الْعَمَدِ مِنَ الْكِبَائِرِ الَّتِي يُسْتَحَقُّ بِهَا النَّارُ.^١

■ مَنْ مَسَى إِلَى ظَالِمٍ لِيُعِينَهُ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ ظَالِمٌ فَقَدْ خَرَجَ مِنَ الْإِسْلَامِ.^٢
 ■ إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ أَيْنَ الظَّالِمَةُ وَأَعْوَانُ الظَّالِمَةِ وَأَشْبَاهُ الظَّالِمَةِ حَتَّى مَنْ بَرَى لَهُمْ قَلَمًا وَلَاقَى لَهُمْ دَوَاهَةً قَالَ فَيَجْتَمِعُونَ فِي تَابُوتٍ مِنْ حَدِيدٍ ثُمَّ يُرْمَى بِهِمْ فِي جَهَنَّمَ.^٣

■ امام صادق عليه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: مَنْ أَصْبَحَ لَا يَهْتَمُّ بِأُمُورِ الْمُسْلِمِينَ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ. وَبِهَذَا الْإِسْنَادِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صلی الله علیه و آله أَنْسَكُ النَّاسِ نُسْكَاً أَنْصَحُهُمْ جَبِيًّا - وَأَسْلَمُهُمْ قَلْبًا لِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ.^٤

■ امام علی عليه السلام: أَمَا الَّذِي فَلَقَ الْحَبَّةَ وَبَرَأَ التَّسْمَةَ لَوْ لَا حُضُورُ الْحَاضِرِ وَقِيَامُ الْحُجَّةِ بِوُجُودِ النَّاصِرِ وَمَا أَحَدَ اللَّهُ عَلَى الْعُلَمَاءِ إِلَّا يُقَارُّوا عَلَى كِطَّةِ ظَالِمٍ وَلَا سَعْبٍ مَظْلُومٍ لِأَلْقَيْتُ حَبْلَهَا عَلَى غَارِبِهَا وَلَسَقَيْتُ آخِرَهَا بِكَأْسِ أَوْلِيهَا وَلَا لَفَيْتُمْ دُنْيَاكُمْ هَذِهِ أَزْهَدَ عِنْدِي مِنْ عَقْطَةِ عَنزٍ.^٥

١. حر العاملی، وسائل الشیعه، ج ١٧، ص ١٩١: ((به امام رضا علیه السلام عرض کردم: نظر شما درباره کارهای سلطان چیست؟ حضرت فرمودند: ای سلیمان، ورود در کارهایشان و کمک به آنها و سعی در حوایجشان برابر کفر است و نگاه عمدی به آنها از کبائری است که بدان سزاوار دوزخ شوند.))

٢. همان، ص ١٨٢: ((کسی که به سمت ظالمی حرکت کند تا او را یاری دهد، درحالی که می داند آن شخص ظالم است، از اسلام خارج شده است.))

٣. همان: ((هرگاه روز قیامت شود، منادی ای فریاد می زند: کجایند ستمکاران و کسانی که آنها را یاری کرده اند، و هم آن کسانی که به ستمکاران شباهت داشتند؛ حتی کسی که برای آنها قلمی تراشیده یا دواتی را لایقه نهاده است؟ پس، آنان را در تابوتی از آهن می گذارند و میان آتش می اندازند.))

٤. کلینی، الکافی، ج ٢، ص ١٦٣: ((هر که صبح کند و اهمتامی به امور مسلمانان نداشته باشد از مسلمانان نیست، و هر که بشنود مردی به مسلمانان استغاثه کند و از آنها فریادرسی خواهد و او را پاسخ نگوید و به داد او نرسد مسلمان نیست.))

٥. نهج البلاغه، خطبه ٣: ((به خدایی که دانه را شکافت و انسان را به وجود آورد، اگر

- امام علی علیه السلام: و من وصیة له للحسن والحسين علیهما السلام لما ضربه ابن ملجم لعنه الله أَوْصِيكَمَا بَتَقَوَى اللَّهِ وَ... وَكُونَا لِلظَّالِمِ حَضَمًا وَلِلْمَظْلُومِ عَوْنًا.^۱
- امام صادق علیه السلام از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله: الْحَيْرُ كُلُّهُ فِي السَّيْفِ وَتَحْتَ ظِلِّ السَّيْفِ وَلَا يُقِيمُ النَّاسَ إِلَّا السَّيْفُ وَالسُّيُوفُ مَقَالِيدُ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ.^۲
- امام علی علیه السلام: أَمَّا بَعْدُ فَإِنَّ الْجِهَادَ بَابٌ مِنْ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ فَتَحَهُ اللَّهُ لِخَاصَّةِ أَوْلِيَائِهِ وَسَوَّغَهُمْ كَرَامَةً مِنْهُ لَهُمْ وَنِعْمَةً ذَخَرَهَا وَالْجِهَادُ هُوَ لِبَنَاتِ التَّقْوَى وَدَرْعُ اللَّهِ الْحَصِينَةَ وَجَنَّتُهُ الْوَثِيقَةَ فَمَنْ تَرَكَهُ رَغْبَةً عَنْهُ أَلْبَسَهُ اللَّهُ نَوْبَ الدُّلِّ وَسَمِلَهُ الْبَلَاءَ.^۳

در آینه کلام بزرگان

- «وَلْيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ». مراد از «یاری کردن پیامبران

حضور حاضر و تمام بودن حجت بر من برای وجود یاور نبود و اگر نبود عهدی که خداوند از دانشمندان گرفته که در برابر شکم بارگی هیچ ستمگر و گرسنگی هیچ مظلومی سکوت نکنند، دهنه شتر حکومت را بر کوهانش می انداختم و پایان خلافت را با پیمان خالی اولش سیراب می کردم. آن وقت می دیدید که ارزش دنیای شما نزد من از اخلاط دماغ بز کمتر است.»

۱. همان، نامه ۴۷: «هنگامی که ابن ملجم به سر مبارک امام علی علیه السلام ضربه وارد کرد، حضرت درحالی که به حسنین علیهما السلام وصیت می کردند فرمودند: شما دو نفر را به تقوای الهی توصیه می کنم... و اینکه برای شخص ظالم دشمن و برای شخص مظلوم یار و یاور باشید.»
۲. کلینی، الکافی، ج ۵، ص ۲: «خیر و خوبی با شمشیر و در سایه شمشیر به دست می آید. مردم جز با شمشیر راست نمی شوند. شمشیر کلید بهشت و دوزخ است.»
۳. همان، ص ۴: «همانا جهاد دری است که خداوند آن را برای ویژگیان از اولیای خویش گشوده است و آن را برای ایشان کرامت و نعمت اندوخته قرار داده است. جهاد جامه پرهیزکاری و دژ استوار و سپر مورد اعتماد خداوند است و هرکس آن را ترک کند و از آن روی گرداند، خداوند جامه خواری و روپوش زبونی بر او می پوشاند.»

خدا)) جهاد در راه اوست تا از مجتمع دینی دفاع نموده، کلمه حق را بسط دهند، و منظور از اینکه فرمود: این نصرت را به غیب می‌کنند، این است که در حال غیبت رسول او را یاری می‌کنند؛ حال یا غیبت رسول از ایشان، و یا غیبت ایشان از رسول، و مراد از اینکه فرمود: «تا خدا بداند...» این است که خدا یاوران خود و فرستادگان خود را از آنهایی که یاری نمی‌کنند متمایز و جدا سازد.

﴿إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ﴾. این جمله خاتمه آیه است، و ختم کردن آیه با این جمله گویا اشاره باشد به اینکه دستور خدای تعالی به جهاد برای همین بوده که امتثال‌کنندگان را از دیگران جدا کند، نه اینکه خدای تعالی احتیاجی به نصرت ناصری داشته باشد؛ چون خدا قوی‌ای است که به هیچ وجه ضعف در او راه ندارد و عزیزی است که ذلت به سویش راه نمی‌یابد.^۱

■ در آیه مورد بحث که از پرمحتواترین آیات قرآن است، به این معنا اشاره کرده و هدف ارسال انبیا و برنامه آنها را دقیقاً بیان می‌کند و می‌فرماید: «ما رسولان خود را با دلایل روشن فرستادیم»؛ ﴿لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ﴾.

«و با آنها کتاب آسمانی و میزان فرستادیم»؛ ﴿وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ﴾.
 «تا مردم به عدل و داد قیام کنند»؛ ﴿لِيُقِيمُوا النَّاسَ بِالْقِسْطِ﴾.
 «بینات» (دلایل روشن) معنای گسترده‌ای دارد که شامل «معجزات» و «دلایل عقلی» می‌شود که انبیا و رسولان الهی عليهم السلام با آن مجهز بودند. منظور از «کتاب» همان کتب آسمانی است، و از آنجا که روح و حقیقت همه یک چیز است، تعبیر به «کتاب» به صورت مفرد می‌کند؛ هرچند با گذشت زمان و تکامل انسان‌ها، محتوای آن کامل‌تر می‌شود.
 و اما «میزان» به معنای «وسیله وزن کردن و سنجش» است که مصداق

۱. طباطبایی، ترجمه تفسیر المیزان، ج ۱۹، ص ۳۰۱.

حسی آن ترازوهایی است که وزن اجناس را با آن می‌سنجند، ولی مسلماً در اینجا منظور مصداق معنوی آن است؛ یعنی چیزی که تمام اعمال انسان‌ها را می‌توان با آن سنجید، و آن احکام و قوانین الهی و یا آیین او به طور کلی است، که معیار سنجش نیکی‌ها و بدی‌ها و ارزش‌ها و ضدا ارزش‌هاست.

به این ترتیب، پیامبران با سه وسیله مجهز بودند: دلایل روشن، کتب آسمانی، و معیار سنجش حق از باطل و خوب از بد، و مانعی ندارد که فی‌المثل، قرآن مجید هم «بینه» (معجزه) باشد، و هم کتاب آسمانی، و هم بیان‌کننده احکام و قوانین، یعنی سه بعد در یک محتوا؛ و به هر حال، هدف از اعزام این مردان بزرگ با این تجهیزات کامل همان اجرای «قسط و عدل» است.

نکته جالب دیگر در جمله «لِيُثْوَمَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ» این است که از «خودجوشی مردم» سخن می‌گوید. نمی‌فرماید: هدف این بوده که انبیا عليهم السلام انسان‌ها را وادار به اقامه قسط کنند، بلکه می‌گوید: هدف این بوده که مردم مجری قسط و عدل باشند. آری؛ مهم این است که مردم چنان ساخته شوند که خود مجری عدالت گردند، و این راه را با پای خویش بپویند؛ ولی از آنجا که به هر حال، در یک جامعه انسانی هر قدر سطح اخلاق و اعتقاد و تقوا بالا باشد، باز افرادی پیدا می‌شوند که سر به طغیان و گردنکشی برمی‌دارند و مانع اجرای قسط و عدل خواهند بود، لذا در ادامه آیه می‌فرماید: «ما آهن را نازل کردیم که در آن قوت شدیدی است، و نیز منافی برای مردم»؛ «وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعُ لِلنَّاسِ».

آری؛ تجهیزات سه‌گانه انبیای الهی عليهم السلام برای اجرای عدالت وقتی می‌تواند به هدف نهایی برسد که از ضمانت اجرایی آهن و «بأس شدید» آن برخوردار باشد.

«بأس» در لغت به معنای شدت و قوت و قدرت است و به مبارزه و جنگ نیز بأس گفته می‌شود، و لذا بعضی از مفسران آن را به معنای

وسایل جنگی اعم از دفاعی و تهاجمی تفسیر کرده‌اند. در روایتی از امیر مؤمنان، علی علیه السلام، نقل شده در تفسیر این آیه فرمود: یعنی السلاح و غیر ذلک؛ «منظور اسلحه و غیر آن است.»

روشن است که این از قبیل بیان مصداق است. منظور از «منافع»، هرگونه بهره‌ای است که انسان از آهن می‌برد، و می‌دانیم اهمیت آهن در زندگی انسان‌ها به اندازه‌ای زیاد است که با کشف آن، دوران تازه‌ای در تاریخ بشر شروع شد که به دوران آهن معروف است؛ چراکه با این کشف چهره زندگی انسان در تمام زمینه‌ها دگرگون گشت، و این خود بیانگر ابعاد واژه «منافع» در آیه فوق است.^۱

■ انقلاب اسلامی مصداق اقامه عدل

امروز مطلب مهم است؛ از مهماتی است که جان باید پایش داد؛ همان مهمی است که سیدالشهدا علیه السلام جانش را داد برایش؛ همان مهمی است که پیغمبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم ۲۳ سال زحمت برایش کشید؛ همان مهمی است که حضرت امیر علیه السلام هجده ماه با معاویه جنگ کرد، در صورتی که معاویه دعوی اسلام می‌کرد، ... برای اینکه یک سلطان جائر بود، برای اینکه یک دستگاه جائر بود، باید به زمینش بزند. آن قدر از اصحاب بزرگوارش را به کشتن داد، آن قدر از آنها را هم کشت. برای چه؟ برای اینکه اقامه حق بکند؛ اقامه عدل بکند.

ما باید اقامه عدل بکنیم. عذر نیست که ما قوه نداریم؛ این ملت قوه ماست. این ملتی بود که با مشّت جلو تانک و توپ را گرفت؛ کشته هم داد. البته افتخار می‌کنیم به آنها؛ رحمت می‌فرستیم. ما هم کشته می‌شویم ان شاء الله. روز سکوت نیست؛ روز فعالیت است. هرکس در هر منصبی که هست، در هر مقامی که هست نباید ساکت باشد. این فریادی که اینها

۱. مکارم شیرازی، تفسیر نمونه، ج ۲۳، ص ۳۷۱.

می‌زنند، زن‌ها را شما ببینید چه فریاد می‌زنند، مردها چه فریاد می‌زنند، اینها پشتوانه شما هستند: شَكَرَ اللَّهُ سَعْيَهُمْ. اگر اینها نبودند، ما هیچ قدمی بر نمی‌داشتیم. اینها ایند که ما را وادار می‌کنند به قدم برداشتن.^۱

■ روز قدس نماد صفت‌بندی حق در مقابل باطل

چقدر سعی کرده‌اند در طول این سال‌ها که روز قدس را که نماد صفت‌بندی حق در مقابل باطل است، تضعیف کنند. روز قدس نشان‌دهنده صفت‌بندی حق و باطل، صفت‌بندی عدل در مقابل ظلم است. روز قدس فقط روز فلسطین نیست؛ روز امت اسلامی است. روز فریاد رسای مسلمانان علیه سرطان‌کشنده صهیونیسم است که به وسیله دست متجاوز اشغال‌گران، مداخله‌کنندگان، قدرت‌های استکباری به جان امت اسلامی افتاده است. روز قدس چیز کوچکی نیست؛ روز قدس یک روز جهانی است. یک پیام جهانی هم دارد. نشان‌دهنده این است که امت اسلامی اولاً زیر بار ظلم نمی‌رود، ولو این ظلم از پشتیبانی بزرگ‌ترین و قدرتمندترین دولت‌های عالم برخوردار باشد. چقدر سعی کردند روز قدس را تضعیف کنند و امسال بیش از همیشه تلاش کردند؛ اما روز قدس در ایران اسلامی، در تهران با عظمت به همه دنیا نشان داد که عقربه انقلاب و ملت ایران به کدام سمت و کدام جهت است؛ نشان داد که اراده ملت ایران چیست؛ نشان داد که ترفندها و حقه‌ها و پول خرج کردن‌ها و خباثت‌های سیاسی آنها بر روحیه ملت ایران اثری ندارد.^۲

۱. موسوی خمینی، صحیفه امام، ج ۶، ص ۳۳.

۲. بیانات امام خامنه‌ای در خطبه‌های نماز عید سعید فطر، ۱۳۸۸/۶/۲۹.

■ سنگ قبر

محسن رفیق دوست، وزیر اسبق سپاه، می گوید: «شهید طهرانی مقدم شش ماه قبل از شهادت آمد اتاق من و گفت ما الان موشکی داریم که اسرائیل را می زند. دعا کن ما روزی چند تا از این موشک ها را به اسرائیل شلیک کنیم.»
روی سنگ مزار پدر موشکی ایران این چنین حک شده است: «(روی سنگ قبرم بنویسید اینجا مدفن کسی است که می خواست اسرائیل را نابود کند.)»^۱

■ فشارسنج

در پویش ایران همدل، زنی نوشته بود: «(من دو بچه کوچک دارم و نمی توانم به مدت طولانی با بچه ها بدون کمک جایی بروم. از طرفی، دوست داشتم گام هر چند کوچک برای جبهه مقاومت بردارم. به ذهنم رسید فشارسنجی را ببرم مسجد محله و بعد از نماز، فشارخون افرادی را که تمایل دارند اندازه بگیرم و مبالغ جمع آوری شده را به حساب رهبری واریز کنم. در مدت یک ماه، از دو مسجد نزدیک خانه که میانگین سه روز در هفته، روزی حدود یک ساعت، وقت می گذاشتم حدود پنج میلیون کمک جمع شد که به حساب رهبری واریز کردم.»

■ یک دهم از حقوق یا درآمد ماهانه خود را برای کمک به مردم مظلوم فلسطین و لبنان اختصاص دهیم.

1. <https://www.mashreghnews.ir/photo/283291>

- اگر خودمان پولی نداریم، با افراد دیگری که صاحب سرمایه و ثروت هستند، صحبت کنیم تا آنها در این عرصه ایفای نقش کنند.
- راه اندازی ایستگاه‌های صلواتی که در آن، هم به جمع‌آوری کمک برای مردم مظلوم لبنان و فلسطین بپردازیم هم با مردم گفت‌وگو کنیم.
- ارائه ماجرای فلسطین و اسرائیل در مدارس: می‌توانیم با هماهنگی مدیران مدارس، روایت صحیح از ماجرای فلسطین و اسرائیل را از ابتدا تا انتها به دانش‌آموزان ارائه دهیم.

مسئولیت برقراری عدالت با مردم است یا اولیای الهی؟

یکی از اهداف بلند اسلام رساندن جامعه به عدالت است. البته بلندتر از این هدف هم وجود دارد؛ اما یکی از قله‌هایی که اسلام می‌خواهد ما را به آن برساند عدالت است. مسئله اصلی این است که چه کسی قرار است عدالت را در جامعه برقرار کند؟ اولیای الهی یا مردم؟ قرآن در پاسخ به این مسئله می‌فرماید: **«لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»**؛ «ما پیامبرانمان را با دلیل‌های روشن فرستادیم. همچنین، کتاب‌های آسمانی را فرستادیم و دین را که معیار سنجش است تا مردم به عدالت قیام کنند»؛ یعنی رسالت انبیا علیهم‌السلام این نیست که خودشان «عدالت» را بین مردم برقرار کنند، بلکه انبیا علیهم‌السلام آمده‌اند تا مردم را به جایی برسانند که خود مردم قسط و عدل را برپا کنند. مجری قسط و عدل انبیا علیهم‌السلام نیستند، بلکه مردم‌اند؛ منتها انبیا علیهم‌السلام بسترسازی می‌کنند. قرآن می‌فرماید: **«لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ»**. انبیا علیهم‌السلام مردم را رشد می‌دهند تا مردم بتوانند خودشان عادلانه زندگی کنند. این یعنی نوعی «مدیریت ولایی» در ارتباط با جمع.

چرا رهبر جامعه مشکلات را خود رفع نمی‌کنند؟

چرا پیامبر ﷺ و امیرالمؤمنین عليه السلام همه مشکلات جامعه خودشان را رفع نکردند؟ الان رهبر انقلاب که همه مشکلات را می‌دانند چرا مشکلات را خود رفع نمی‌کنند؟ به دلیل اینکه سیستم ولایی اساساً این‌گونه است که سعی می‌کند مردم را ((قدرتمند)) کند تا مردم خودشان در یک ((حرکت جمعی)) بتوانند روی پای خود بایستند؛ یعنی میدان می‌دهد که خود مردم رشد کنند و قدرت بیابند تا بتوانند مشکلات را رفع کنند. این روش، تنها روش پایدار برای برقراری عدل در جامعه است. حضرت می‌فرماید: **فَهَلُمَّ أَيُّهَا النَّاسُ إِلَى التَّعَاوُنِ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ وَالْقِيَامِ بِعَدْلِهِ**. شما باید به عدل قیام کنید. الان طوری شده است که همه ما گمان می‌کنیم صرفاً مسئولان باید عدل را اجرا کنند و اگر نکردند، باید یقه‌شان را بگیریم. البته مسئولان هم موظف هستند، ولی سهم خودمان چه می‌شود؟ آن قیامی که باید به قسط انجام دهیم، چه می‌شود که قرآن فرمود: **(لِيُقِيمُوا النَّاسَ بِالْقِسْطِ)**.

اگر مردم زندگی خود را خودشان اداره کنند...

اگر مردم زندگی خود را خودشان اداره کنند و روی پای خود بایستند، شاید نصف ((قوانین مجلس)) کاهش پیدا کند؛ چون بسیاری از قوانین برای کنترل فساد است، اما وقتی کار دست خود مردم باشد، فساد بسیار کم می‌شود و دیگر نیاز به این همه قانون نیست. از سوی دیگر، نظارت قوه قضائیه هم به شدت کم می‌شود؛ چون مدیران کارچندانی دستشان نیست که قوه قضائیه بخواهد بر آنها نظارت کند.

تمرکز قدرت و ثروت فسادزاست و نه با قانون، نه با قوه قضائیه کنترل‌پذیر نیست؛ برخلاف توزیع قدرت بین مردم که به کمترین قانون و نظارت نیاز دارد. باید قدرت دولت کم شود و قدرت مردم افزایش یابد، وگرنه فساد ریشه‌کن نخواهد شد.

«انتخابات» کمترین نوع مشارکت مردم در اداره جامعه است

«انتخابات» کمترین نوع مشارکت مردم در اداره جامعه است و بین مشارکت‌هایی که مردم می‌توانند در اداره زندگی خودشان داشته باشند، این پراسیب‌ترین نوع مشارکت است. شما رئیس‌جمهور، نماینده مجلس و... انتخاب می‌کنی و بعد در روستا یا شهر خود می‌نشینی و می‌گویی: نان، آب، مدرسه، آسفالت خیابان و... برای ما تأمین کنید. این بدترین نوع اداره جامعه است و بیشترین فساد را به دنبال دارد؛ درحالی‌که بنا بود مردم روی پای خود بایستند.

قدرت مردم بسیار است

یکی از قدرت‌های مردم «قدرت خرید» به صورت شبکه اجتماعی است. اگر پنج میلیون نفر از مردم تصمیم بگیرند لباس خود را به صورت هماهنگ بخرند، مثلاً لباس‌های یک کارخانه داخلی را تا آخر سال پیش خرید کنند. آن کارخانه رونق می‌گیرد و این پنج میلیون نفر می‌توانند سهام‌دار آن کارخانه شوند و سود ببرند. ولی ما اکثراً حال این کارها را نداریم. این می‌شود جامعه مُرده.

ساختن امتی مقاوم در برابر ظلم ظالمان و زیاده‌خواهی مستکبران:

آخرین گام بعث انبیا ﷺ

برگردیم به آیه و از منظر دیگر به آیه نگاه کنیم. اگر به پا داشتن عدالت این اندازه مهم است، ایستادگی در برابر مفسدان و ظالمان نیز مهم است و اساساً برپایی عدالت بدون مقاومت در برابر مخالفان عدالت امکان ندارد. از همین رو، می‌توان گفت فلسفه ارسال رسل و انزال کتب ساختن امتی مقاوم در برابر ظلم ظالمان و زیاده‌خواهی مستکبران است. براین اساس، می‌توان در مقام ارزش‌گذاری ملت‌ها به این نکته اشاره کرد که هر ملتی که

بیش از دیگران در صدد برپایی عدالت باشد و در برابر ظلم و ستم بایستد،
بیش از دیگران از تعالیم انبیای الهی علیهم السلام بهره‌مند می‌شود و آن را سرمشق
خود قرار می‌دهد و در مقابل، هر ملتی که از برپایی عدالت شانه خالی کند و
در برابر ظالمان و مستکبران مقاومت کمتری از خود نشان دهد، از تعالیم
انبیای الهی علیهم السلام دورتر و کم‌بهره‌تر است.

ملت ایران در سال‌های گذشته به خصوص در سال‌های اخیر و پس
از انقلاب اسلامی نشان داده که ادامه‌دهنده راه انبیای الهی علیهم السلام است
و توانسته است به تعالیم آنان جامه عمل بپوشاند؛ مصداق بارز جمله
اول رهبر در بیانیه گام دوم انقلاب: «از میان همه ملت‌های زیر ستم، کمتر
ملتی به انقلاب همت می‌گمارد.» پیشگامی آنان در مبارزه با استکبار
جهانی به خصوص مبارزه با رژیم صهیونیستی در سال‌های اخیر، نمونه‌ای
از عدالت‌طلبی ملت ایران است و حضور پرشور در راه‌پیمایی روز قدس نیز
جلوه‌ای دیگر از این روحیه ظلم‌ستیزی به شمار می‌رود.

اگر امت‌ها به تعالیم انبیای الهی علیهم السلام توجه کنند و اگر پیروان انبیای
الهی علیهم السلام اهل قیام بالقسط باشند، دیگر شاهد این فجایع بزرگ در میان
مسلمانان مظلوم فلسطین و لبنان نخواهیم بود و امت اسلام برترین
قدرت روی زمین خواهد شد.

خاطره شهید

پویانمایی

پادکست صوتی

تبیین آیه

